

13. Ilgas lietingas laikotarpis kai kuriuose Rytų Lietuvos rajonuose nuo birželio 13 d.

Nuo birželio 13 d. Šalčininkų r. sav. (Butrimonių sen.), birželio 14 d. Rokiškio r. sav. (Kriaunų sen.), birželio 15 d. Šalčininkų r. sav. (Dainavos, Eišiškių, Kalesninkų sen.), Varėnos r. sav. (Kaniavos sen.) fiksuojamas stichinis meteorologinis reiškinys (SMR) – *ilgas lietingas laikotarpis*.

Meteorologinės ir sinoptinės sąlygos.

Gegužės pirmojo dešimtadienio pabaigoje Lietuvos orai tapo nepastovūs, nes aukštesniuose atmosferos sluoksniuose įsitvirtino geopotencinis slėnis – pietų arba pietvakarių pernaša į šalį atvėrė kelią ciklonams, o tuo pačiu ir drėgniems bei vėsiems orams. Neretai nuo Ukrainos per Baltarusiją keliaujantys atmosferos frontai lietaus debesimis pridengdavo rytinę bei šiaurinę Lietuvos pusę, kur dienomis būdavo žymiai vėsiau nei vakariniuose rajonuose. Ypač drėgnas pasitaikė antrasis dešimtadienis: Lietuvoje kritulių vidutiniškai iškrito 27,1 mm (129 % SKN), daugiausiai Varėnoje (66,1 mm). Sausas pasitaikė tik trečiasis dešimtadienis: vidutinis kritulių kiekis buvo 4,1 mm (23 % SKN), tačiau vietomis rytiniuose rajonuose palijo vėl daugiau, gausiausiai Švenčionyse (22,6 mm). Per mėnesį net 12 dienų kai kuriose vietovėse (daugiausiai Rytų ir Pietų Lietuvoje) lijo smarkiai, o gegužės 12 d. Panočių LŽŪKTS (Varėnos r. sav.) ir gegužės 18 d. Daujočių LŽŪKTS (Anykščių r. sav.) registruotas SMR – *labai smarkus lietus*, atitinkamai 55,4 mm/6 val. ir 53 mm/12 val. Per gegužę vidutiniškai kritulių šalyje iškrito 49,8 mm, t. y. 94 % SKN (daugiausiai, 115,7 mm, Varėnoje).

Apniukęs ir dažnai su lietumis gegužės mėnuo Lietuvoje buvo vėsokas – vidutinė oro temperatūra buvo 12,3 °C (neigiama 0,2° anomalija). Antrasis ir trečiasis dešimtadienis buvo vėsesni, atitinkamai 0,7° ir 1,3° anomalija. Aukščiausia oro temperatūra šiuo laikotarpiu pakilo tik iki 19–24 °C, žemiausia nukrito iki 0–6 °C, Varėnoje iki -1 °C.

Birželis prasidėjo sausesniais ir šiltesniais orais, nes Lietuvos orus lėmė aukšto slėgio sritis. Deja, netrukus nusistovėjus aukštutiniam slėniui, į mūsų šalį vis dažniau užsukdavo ciklonai, ir per pirmąjį dešimtadienį Lietuvoje kritulių vidutiniškai iškrito 26,5 mm (net 177 % SKN).

Akivaizdu, saulėtų dienų nagrinėjamu laikotarpiu buvo mažai. Saulės spindėjimo vidutinė trukmė Lietuvoje gegužės mėnesį buvo 244 val., t. y. 86 % SKN (trumpiausia Vilniuje, 208 val.). Birželio pirmasis dešimtadienis taip pat stokojo saulėtų intarpų: Lietuvoje buvo 87,3 val. (85 % SKN) ir vėl trumpiausiai Saulė švytėjo Vilniuje, 73,8 val.

Išanalizuota situacija, susiklosčiusi per gegužę ir birželio pirmąją pusę, buvo palanki *ilgam lietingam laikotarpiui* šalies rytinėje pusėje. Be to, įtakos turėjo vietovės dirvos struktūra bei perteklinis drėgmės kaupimasis ir nepalankios sąlygos jos išgarinimui.